

3. Ministry of Finance of Ukraine (2012). *An approval of an order Treasury Servicing of state budget by expenditures*, An order of Ministry of finance of Ukraine of 24.12.2012, №1407. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0419-12> (in Ukr.).

4. Ministry of Finance of Ukraine (2012). *An approval of an order Treasury Servicing of state budget*, An order of Ministry of finance of Ukraine of 23.08.2012, №938. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1569-12#n18.5> (in Ukr.).

5. *Previous and current control of employees of the State Treasury Service of Ukraine* (2011). Available at: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/153646> (Accessed 11.10.2011) (in Ukr.).

6. *Previous and current control of employees of the State Treasury Service of Ukraine* (2012). Available at: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/173914> (Accessed 9.10.2012) (in Ukr.).

7. *Previous and current control of employees of the State Treasury Service of Ukraine* (2013). Available at: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/198119> (Accessed 11.10.2013) (in Ukr.).

8. *About an approval of general conditions of conclusion and execution of contracts for capital construction*, Resolution of Cabinet of Ministers of Ukraine of 01.05.2005, №668. Available at: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP050668.html (in Ukr.).

9. *The issue of prepayment of goods and services procured by budget funds*, Resolution of Cabinet of Ministers of Ukraine of 09.10.2006, №1404. Available at: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP061404.html# (in Ukr.).

10. *An approval of an order of registration and accounting of budget commitment of spending units and budget receipts in the State Treasury Service of Ukraine*, An order of Ministry of finance of Ukraine of 02.03.2012, №309. Available at: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE20732.html (in Ukr.).

11. *On public procurement*, Law of Ukraine of 01.06.2010, №2289-VI. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2289-17> (in Ukr.).

12. *An approval of Instruction about using economic classification of budget expenditures and Instruction about using classification of lending budget*, An order of Ministry of finance of Ukraine of 12.03.2012, №333. Available at: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=356613 (in Ukr.).

13. *An approval of the suspension of budget funds operations*, Resolution of Cabinet of Ministers of Ukraine of 19.01.2011, №21. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/21-2011-%D0%BF> (in Ukr.).

УДК 336.142

Е.І. Гатаулліна,

Київський національний торговельно-економічний університет,
м. Київ

ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Анотація

У статті розкрито економічну сутність державної фінансової політики як інструменту економічного зростання. Здійснено аналіз основних функцій фінансової політики країни. Обґрунтовано необхідність формування інституційних та методологічних засад державного фінансового механізму з метою посилення результативності структурних змін економіки та соціальної сфери. Визначено заходи фінансового регулювання у сфері доходів та видатків бюджету, встановлення рівня податкового навантаження, соціального захисту населення, інвестиційного розвитку. Запропоновано напрями формування та реалізації державної фінансової політики у сфері забезпечення довгострокового соціально-економічного розвитку на середньострокову перспективу.

Ключові слова: державна фінансова політика, фінансове регулювання, бюджет, податкове навантаження, бюджетна система, грошово-кредитна політика, пріоритети фінансової політики.

Е.И. Гатауллина,

Киевский национальный торгово-экономический университет, г. Киев

**ГОСУДАРСТВЕННАЯ ФИНАНСОВАЯ ПОЛИТИКА КАК ИНСТРУМЕНТ
ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА**

Аннотация

В статье раскрыта экономическая сущность государственной финансовой политики как инструмента экономического роста. Осуществлен анализ основных функций финансовой политики страны. Обоснована необходимость формирования институциональных и методологических основ государственного финансового механизма с целью усиления результативности структурных изменений экономики и социальной сферы. Определены меры финансового регулирования в сфере доходов и расходов бюджета, установления уровня налоговой нагрузки, социальной защиты населения, инвестиционного развития. Предложены направления формирования и реализации государственной финансовой политики в сфере обеспечения долгосрочного социально-экономического развития на среднесрочную перспективу.

Ключевые слова: государственная финансовая политика, финансовое регулирование, бюджет, налоговая нагрузка, бюджетная система, денежно-кредитная политика, приоритеты финансовой политики.

El'mira I. Gataullina,

Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv

STATE FINANCIAL POLICY AS THE INSTRUMENT OF ECONOMIC GROWTH

Annotation

In article the economic essence of the state financial policy as instrument of economic growth is discovered. The analysis of the main functions of financial policy is carried out. The need of formation of institutional and methodological bases of the state financial mechanism for the purpose of strengthening of productivity of structural changes of economy and the social sphere is proved. Measures of financial regulation in the sphere of the budget revenues and expenditure, determination of tax level, social protection, and investment development are defined. The directions of formation and realization of the state financial policy in the sphere of ensuring long-term social and economic development on medium-term prospect are offered.

Keywords: state financial policy, financial regulation, budget, tax level, budgetary system, monetary policy, priorities of financial policy.

Постановка проблеми. Державна фінансова політика має досліджуватись як вагома складова системи економічного регулювання, підвищення дієвості бюджетної та монетарної політики сприятиме посиленню результативності структурних змін економіки. В умовах трансформаційних перетворень посилюється необхідність стимулювання ділової та інвестиційної активності, вдосконалення механізму фінансового регулювання соціально-економічного розвитку країни. Відновлення темпів росту валового внутрішнього продукту є необхідним для розв'язання нагальних суспільно-економічних проблем країни та підвищення її міжнародної конкурентоспроможності. Вагомим завданням державної фінансової політики є забезпечення економічної та соціальної стабільності шляхом створення відповідних умов для довгострокового економічного зростання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вагомих наукових досліджень зарубіжних вчених у сфері фінансово-економічного регулювання, підвищення ефективності фінансової політики можна назвати праці Л. Абалкіна, М. Афанансьєва, Р. Барро, Дж. Б'юкенена, А. Вагнера, Дж. М. Кейнса, П. Кругмана, А. Лаффера, Д. Рікардо, Дж. Сакса, П. Самуельсона, А. Сміта, Р. Солоу, Дж. Стігліца, А. Улюкаєва, М. Фрідмена, Е. Хансена, Дж. Хікса.

Проблеми розробки теоретичних основ формування фінансової політики в умовах економічних перетворень досліджувались у працях вітчизняних вчених: О. Василика, В. Гейця, В. Глуценка, А. Гриценка, І. Запатріної, М. Єрмошенка, О. Кириленко, Л. Лисяк, І. Лук'яненко, І. Луніної, І. Лютого, С. Науменкової, В. Опаріна, А. Соколовської, В. Федосова, І. Чугунова, І. Школьник, С. Юрія та інших.

Водночас, на сучасному етапі соціально-економічного розвитку важливим є поглиблення економічної сутності фінансової політики як інструменту економічного зростання, розвиток підходів до підвищення рівня адаптивної ефективності державної фінансової політики в умовах інституційних змін світової фінансової системи, визначення пріоритетних напрямів фінансового регулювання з урахуванням циклічності економіки, пріоритетів економічного розвитку країни на середньо- та довгострокову перспективу.

Метою даної статті є розкриття сутності державної фінансової політики як інструменту економічного зростання, визначення пріоритетних напрямів фінансової політики на середньострокову перспективу.

Виклад основного матеріалу. Державна фінансова політика є складовою економічної політики держави, яка в свою чергу впливає на суспільний розвиток держави. В ній визначаються основні напрями розвитку економіки, загальний обсяг фінансових ресурсів, джерела, шляхи використання, розробляються відповідні механізми регулювання і стимулювання соціально-економічних процесів. Зазначена політика – це комплекс державних заходів, що забезпечують ефективне функціонування фінансової системи, стимулює економічний розвиток і створює відповідне підґрунтя для здійснення державою покладених на неї функцій і завдань.

Формування та реалізація ефективної політики у сфері державних фінансів займають достатньо важливе місце у процесі регулювання соціально-економічного розвитку держави. На сучасному етапі економічних перетворень вагомим значення набувають дослідження щодо забезпечення фінансової збалансованості. У зв'язку з цим важливим є розкриття теоретичних засад та обґрунтування напрямів державної фінансової політики, сутність якої полягає в розвитку фінансово-економічних відносин, що виникають з приводу розподілу і перерозподілу сукупного суспільного продукту, пов'язаних з формуванням фінансових ресурсів держави.

Сутність державної фінансової політики проявляється у її функціях. До них слід віднести: розподільчу, перерозподільчу, відтворюючу, регулюючу, стимулюючу, планову, прогнозну, контролюючу та соціальну. У процесі реалізації розподільчої функції відбувається первинний розподіл валового національного продукту або національного доходу у вигляді створення державних цільових фондів. Перерозподільча функція пов'язана, насамперед, з міжгалузевим та територіальним розподілом коштів з метою забезпечення найбільш ефективного і раціонального використання доходів і накопичень. Перерозподіл відбувається між виробничою та невиробничою сферами економіки, галузями матеріального виробництва, адміністративно-територіальними одиницями країни, формами власності і господарювання, а також соціальними групами населення. Відтворююча функція забезпечує регулювання процесу виробництва. Для цього необхідним є оптимальне формування фондів грошових коштів на різних стадіях і етапах виробництва, розподілу, обміну і споживання. При цьому роль державних фінансів у сучасних умовах полягає в тому, що вони виступають важливим інструментом впливу на процес суспільного відтворення, підтримки економічного зростання, реформування структури економіки, розвитку ключових галузей економіки, прискорення науково-технічного прогресу. Так, розширюючи обсяг державних інвестицій, держава стимулює підвищення попиту на робочу силу, що впливає на зростання виробництва, зайнятості. За рахунок державного бюджету та місцевих бюджетів підтримується попит, відбувається фінансування соціальних програм.

Регулююча функція державних фінансів тісно пов'язана з іншими функціями. Через державні витрати, державний кредит, державні закупівлі та інші механізми держава впливає на процес відтворення. У сучасних умовах держава виступає найбільшим замовником і споживачем продукції ряду галузей, що дозволяє перетворити державний попит на потужний інструмент регулювання економіки, використовуваний з метою досягнення стратегічних цілей розвитку країни. Стимулююча функція спрямована на зацікавлення суб'єктів ринку в інвестиційно-інноваційній діяльності, скорочення витрат, підвищення ефективності діяльності та економічному зростанні. Планова функція реалізується шляхом формування порядку дій, які включають постановку цілей. Метою розроблення бюджетних планів є створення необхідних умов забезпечення збалансованості бюджетної системи країни, макроекономічної стабільності, передбачуваності фінансової політики, виконання функцій, покладених на органи державної влади та місцевого самоврядування. Прогнозна функція державних фінансів реалізується шляхом передбачення можливого стану економічної системи та відповідних показників, що характеризують цей стан.

Контрольна функція полягає в тому, що через формування і використання фондів грошових коштів держави відбувається відображення економічних процесів. Державний фінансовий контроль забезпечується шляхом виконання комплексу цілеспрямованих заходів з метою упередження, виявлення, недопущення у подальшому фінансових правопорушень, дотримання фінансової дисципліни та ефективності формування і витрачання бюджетних коштів.

Формування державної фінансової політики, у тому числі в частині регулювання бюджетних доходів та видатків, дефіциту бюджету, державного боргу, валютного курсу відбувається з урахуванням сукупності зовнішніх чинників, що спрямовано посилення інвестиційної привабливості країни для міжнародного капіталу, підвищення конкурентоспроможності національних товарів на світових ринках, дотримання рекомендацій міжнародних фінансових організацій для отримання відповідних обсягів кредитування. Вагомою причиною здійснення фінансових капіталовкладень для інвестора є максимізація прибутку в рамках виробничих і науково-технічних комплексів. Інвестори або ж фінансові посередники, які беруть на себе завдання здійснення оцінки ефективності вкладень, сприяють економічному зростанню, у тому числі шляхом підвищення дієвості механізму розподілу фінансово-економічних ресурсів. При формуванні рішень щодо інвестування важливим є врахування сукупності чинників, які визначають доцільність та подальшу ефективність даних вкладень. Так, до традиційних чинників, що впливають на розподіл іноземних інвестицій, слід віднести обсяг та структуру ринку, стабільність показників соціально-економічного розвитку, рівень розвитку людського капіталу. Варто наголосити, що в умовах трансформаційних економічних перетворень спостерігається тенденція до зростання ролі нетрадиційних чинників у залученні інвестицій, до яких відносять інвестиційний рівень країни та її адміністративно-територіальних одиниць, наявність торговельних обмежень, показники регулювання бізнесу тощо. Загалом до сукупності факторів, що здійснюють вплив на обсяги надходжень іноземних інвестицій, належать інституційні, монетарні, бюджетно-податкові, загальноекономічні та міжнародні.

Інституційні чинники характеризують розвиток інституцій та відображають рівень стабільності, прогнозованості економіки загалом. До найбільш вагомих складових даної групи чинників слід віднести якісний рівень механізму захисту прав власності, рівень корупції, ступінь ефективності системи державного управління. Монетарні чинники певним чином залежать від дієвості здійснюваної центральним банком грошово-кредитної політики, ступенем узгодженості бюджетної політики країни із монетарною. Зокрема, це динаміка обмінного курсу грошової одиниці, відсоткові ставки за кредитами в економіку, показники дефлятора валового внутрішнього продукту, індексу

споживчих цін тощо. Бюджетно-податкові чинники характеризують розмір податкового навантаження на економіку, у тому числі кількості податків та зборів, показник частки податкових надходжень у валовому внутрішньому продукті, обсяг сплачених податків у розрізі юридичних та фізичних осіб, прямих та непрямих податків. Загальноекономічні чинники представлені іншими чинниками, які характеризують рівень соціально-економічного розвитку та потенціал подальшого економічного зростання, якісний рівень кваліфікації працівників та рівня оплати праці (темп росту та приросту валового внутрішнього продукту, показник валового внутрішнього продукту та національного доходу на душу населення, рівень середньої заробітної плати, продуктивність праці).

Міжнародні чинники відображають вплив глобалізаційних економічних процесів в економіці на динаміку обсягів іноземних інвестицій, що є доцільним та необхідним у сучасних умовах розвитку економіки посткризового періоду. Зокрема, до міжнародних чинників відносяться стан міжнародних фінансових ринків і темпи зростання валового внутрішнього продукту країн-інвесторів. Таким чином, створення сприятливого інвестиційного клімату ґрунтується на забезпеченні макроекономічної стабільності, здійсненні структурних перетворень економіки на її макро- та мікрорівнях, а також проведенні інституційних реформ, до яких варто віднести удосконалення правової, бюджетної та податкової системи, проведення економічної реструктуризації, підвищення дієвості фінансового регулювання.

Важливим є посилення значення інформаційних послуг, які полягають у розробці та впровадженні інноваційних технологій обробки, класифікації та передачі інформації, що полягає в удосконаленні виробничих процесів у рамках науково-технічного прогресу. До дієвих інструментів стимулювання соціально-економічного розвитку належить підвищення рівня освіти та професійної підготовки працівників, розвиток наукових досліджень та їх подальша імплементація у процес суспільного виробництва.

Бюджет є вагомим інструментом регулювання соціального розвитку суспільства. За допомогою зміни розмірів таких базових показників, як мінімальна заробітна плата, прожитковий мінімум у розрізі існуючих категорій населення, використання механізму єдиної тарифної сітки посадових окладів працівників бюджетної сфери та регулювання розміру окладу першого тарифного розряду, здійснюється значний вплив на рівень доходів населення, матеріальний добробут громадян. З урахуванням існуючих фінансово-економічних можливостей держава постійно намагається збільшувати соціальні стандарти життя, рівень матеріального забезпечення працівників бюджетної сфери та непрацевдатних категорій населення. На сучасному етапі розвитку важливим є оптимізація видатків бюджету з

урахуванням тенденцій економічного зростання, зниження показника питомої ваги державного боргу в валовому внутрішньому продукті та боргового навантаження на бюджет.

Податкова система країни є важливим інструментом фінансового регулювання, від виваженості податкової політики значним чином залежать темпи економічного зростання, показники зовнішньоекономічної діяльності, обсяги залучення інвестиційних ресурсів, в тому числі іноземних інвесторів, пріоритети соціальної політики держави. Розвиток фінансової системи держави супроводжується постійним удосконаленням механізмів стимулювання соціально-економічного розвитку, структурними перетвореннями податкової системи, посиленням дієвості регулюючої функції податків, покращанням якісного рівня планування податкових надходжень. Вагомим завданням реалізації механізму податкового регулювання є створення сприятливих умов для розвитку підприємництва та забезпечення формування необхідного обсягу доходної частини бюджету для реалізації поставлених завдань. Ефективність функціонування податкової системи певною мірою визначається рівнем поєднання та узгодженості фіскальної та стимулюючої складової. Ключовим завданням податкового регулювання, як інструменту впливу на економічні процеси, є встановлення певного оптимального рівня оподаткування та механізму адміністрування податків, що забезпечать поєднання інтересів платників податків та держави.

Державне регулювання розвитку економіки є вагомою, динамічною складовою фінансового механізму економічного зростання, що спрямований на забезпечення збалансованого розвитку реального та фінансового сектору економіки. Необхідно зауважити, що на різних етапах становлення системи фінансового регулювання ступінь впливу держави на економічні процеси був відчутно різним та супроводжувався зміною форм, методів та важелів управління економікою.

Необхідність реалізації механізму державного регулювання обумовлена значною мірою виконанням державою економічної функції на належному рівні, потребою встановлення та підтримки оптимальної структури національної економіки, виявлення пріоритетних напрямів економічного розвитку, формування і подальшого удосконалення інституційного, правового забезпечення функціонування економіки та соціальної сфери, покращання добробуту населення та надання йому відповідних соціальних послуг, підтримкою достатнього рівня зайнятості населення. Сучасні тенденції розвитку економіки свідчать, що з метою активізації економічного зростання необхідним є підвищення частки венчурного фінансування, нарощування обсягів прямих інвестицій, фінансування високотехнологічного виробництва, що здійснюють малі та середні підприємства, підвищення рівня їх капіталізації, орієнтація на інноваційні продукти. Крім того, структура

вітчизняної економіки свідчить про певні проблеми та недостатність передумов для посилення її інноваційної складової – висока концентрація власності в окремих суб'єктах, олігополія, значна залежність економіки від кон'юнктури на ринках сировини, недосконалість механізму регулювання, сталий дефіцит торговельного балансу країни.

Вагомими завданнями грошово-кредитного регулювання на середньострокову перспективу з урахуванням особливостей розвитку вітчизняної економіки мають стати: 1) поступове зростання рівня монетизації; 2) забезпечення стійкості фінансової системи; 3) підвищення конкурентоспроможності економіки, в тому числі за рахунок забезпечення випереджаючих темпів внутрішнього платоспроможного попиту; 4) пріоритетність стимулювання економічного розвитку з використанням механізмів впливу на рівень грошової ліквідності, курсу національної валюти, підтримуючи системні фінансові інститути, які здійснюють фінансування реального сектору економіки, удосконалення механізму макропруденційного контролю за системними ризиками.

Державна фінансова політика країни має бути спрямована на виконання функцій соціального захисту, що потребує узгодження цілей соціально-економічного розвитку із цілями фінансової політики, удосконалення середньострокового та впровадження довгострокового механізму планування видатків соціальної сфери, формування показників забезпечення соціальних послуг, виходячи із розрахунку необхідних обсягів даних послуг на душу населення. На даному етапі економічних перетворень важливою є оптимізація соціальної інфраструктури відповідно до особливостей та потреб територіальних громад, принципів субсидіарності, економічної обґрунтованості. Функціонування фінансової системи має сприяти оптимізації та спрямуванню фінансових ресурсів на розвиток людського капіталу, а це, в свою чергу, – подальшому економічному зростанню.

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що державна фінансова політика має формуватися на основі науково обґрунтованої концепції удосконалення фінансово-економічних відносин, спрямованої на створення умов для підвищення темпів економічного розвитку країни. Важливим є поглиблення економічної сутності фінансової політики як інструменту економічного зростання, подальший розвиток підходів щодо вдосконалення інституційних та методологічних засад державного фінансового механізму регулювання соціально-економічного розвитку на середньострокову перспективу. Необхідним є забезпечення достатнього рівня прозорості при формуванні податкової, митної, бюджетної, інвестиційної та грошово-кредитної політики держави, що забезпечить зростання довіри до держави як інституту економічної політики та сприятиме соціально-економічному розвитку суспільства.

Список використаних джерел:

1. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії : вступ до фінансової науки / Ш. Бланкарт; пер. з нім. С. І. Терещенко, О. О. Терещенка; передм. та наук. ред. В. М. Федосова. – К. : Либідь, 2000. – 654 с.
2. Государственные и муниципальные финансы: учебник / Лушин С. И., Игонина Л. Л., Бурлачков В. К. и др. ; под ред. С. И. Лушина, В. А. Слепова. – М. : Экономистъ, 2006. – 763 с.
3. Запатріна І. В. Бюджетний механізм економічного зростання : монографія / І. В. Запатріна. – К. : Ін-т соц.-екон. стратегій, 2007. – 528 с.
4. Крикун Т. І. Інституційні засади розвитку системи управління видатками бюджету / Т. І. Крикун // Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії: Економічні науки. – 2012. – №1 (27). – С. 119–124.
5. Лисяк Л. В. Бюджетна політика у системі державного регулювання соціально-економічного розвитку України : монографія / Л. В. Лисяк. – К. : ДННУ АФУ, 2009. – 594 с.
6. Луніна І. О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин: монографія / І. О. Луніна. – К. : Наукова думка, 2006. – 432 с.
7. Мярковський А. І. Пріоритетні напрями бюджетної політики / А. І. Мярковський // Наукові праці НДФІ. – 2010. – Вип. 1 (50). – С 3–14.
8. Соколовська А. М. Податкова система держави: теорія і практика становлення / А. М. Соколовська. – К. : Знання-Прес, 2004. – 454 с.
9. Улюкаев А. Глобальная нестабильность и реформа финансовой сферы России / А. Улюкаев // Вопросы экономики. – 2010. – №9. – С.4–14.
10. Фінанси України: інституційні перетворення та напрями розвитку: монографія / за ред. І. Я. Чугунова. – К. : ДННУ АФУ, 2009. – 848 с.
11. Чугунов І. Я. Бюджетна складова суспільного розвитку / І. Я. Чугунов, А. А. Максютя // Вісник КНТЕУ. – 2012. – № 3. – С. 45–54.
12. Чугунов І. Я. Теоретичні засади розвитку бюджетних відносин // Вісник КНТЕУ. – 2011. – №4. – С. 13–22.

References:

1. Blankart , Sh. (2000). *Derzhavni finansy v umovah demokratiyi : vstup do finansovoyi nauki* [Public finances in a democracy]. LibId, Kiev, 654 p. (in Ukr.).
2. Lushin, S.I., Slepova, V.A. (Ed.) (2006). *Gosudarstvennyie i munitsipalnyie finansy* [State and municipal finances]. Economist, Moscow, 763 p. (in Russ.).
3. Zapatrina, I.V. (2007). *Byudzhethniy mehanizm ekonomichnogo zrostannya* [Budget mechanism of economic growth]. In-t sots.-ekon. strategiy, Kiev, 528 p. (in Ukr.).
4. Krikun, T.I. (2012). *Institutsiyni zasadi rozvitku sistemi upravlinnya vidatkami byudzhetu. Visnik Dnipropetrovskoy derzhavnoyi finansovoyi akademiyi: Ekonomichni nauki* [Bulletin of the Dnepropetrovsk State Financial Academy: Economic Science], vol. 1, pp. 119 –124 (in Ukr.).
5. Lisyak, L.V. (2009). *Budzhethna politika u sistemі derzhavnogo reguluvannya socialno-ekonomichnogo rozvitku Ukraini* [Budget policy in the state regulation of social and economic development of Ukraine]. DNU AFU, Kiev, 594 p. (in Ukr.).
6. Lunina, I.O. (2006). *Derzhavni finansy ta reformuvannya mizhbyudzhetnih vidnosin* [Public finances and reform of intergovernmental budget relations]. Naukova dumka, Kiev, 432 p. (in Ukr.).
7. Myarkovskiy, A.I. (2010). *Priorities of budget policy. Naukovi pratsi NDFI* [Proceedings NDFI], vol. 1, pp. 3–14 (in Ukr.).
8. Sokolovska, A.M. (2004). *Podatkova sistema derzhavi: teoriya i praktika stanovlennya* [The state tax system: The Theory and Practice of formation]. Znannya-Pres, Kiev, 454 p. (in Ukr.).
9. Ulyukaev, A. (2010). *Global instability and financial sector reform in Russia. Voprosy ekonomiki* [Problems of Economics], vol. 9, pp. 4–14 (in Russ.).
10. Chugunov, I.Ya. (Ed.) (2009). *Finansy Ukraini: instituciyni peretvorennja ta naprjami rozvitku* [Finance of Ukraine: institutional transformation and development directions]. DNU AFU, Kiev, 848 p. (in Ukr.).
11. Chugunov, I.Ya. (2012). *Budget as part of the society development. Visnyk KNTEU* [Bulletin KNTEU], vol. 3, pp. 45–54 (in Ukr.).
12. Chugunov, I.Ya. (2011). *The theoretical basis of budget relations. Visnyk KNTEU* [Bulletin KNTEU], vol. 4, pp. 13–22 (in Ukr.).